

Για τον... άδειο τόπο της Κρήτης του Γιάννη Νικολούδη

Ο «Άδειος τόπος» (Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2023) του Ηρακλείωτη συγγραφέα Γιάννη Νικολούδη (γεν. 1987), αποτελεί την τρίτη παρουσία του στα λογοτεχνικά πράγματα του τόπου μας, η οποία ακολούθησε το 'Άμοιρο παιδί' (Παράξενες μέρες, Ρέθυμνο, 2016) και το 'Από χώμα και κόκαλα' (Σκαρίφημα, Αθήνα, 2021). Ο χώρος που εξελίσσεται η ιστορία είναι οι συνοικίες του Ηρακλείου και κάποιες άλλες μικρότερες, όπως οι Μοίρες, αλλά και διπλανών νομών. Στην προκειμένη περίπτωση, ένας άνθρωπος αγνώστων στοιχείων μόλις αποφυλακίζεται από τις φυλακές της Νέας Αλικαρνασσού. Δείχνει μετέωρος στην ιδέα της αποφυλάκισής του και κυρίως της μελλοντικής του πορείας και επιβίωσης. Ο τόπος γύρω του φαντάζει άδειος, όπως καθορίζεται και από τον τίτλο του βιβλίου. Μοναδική του ελπίδα είναι η περιπλάνηση στα χωριά του νομού τα οποία είναι πλημμυρισμένα από πολυποικίλους μετανάστες, άνεργους και πάσης φύσεως ακραία και περιθωριακά στοιχεία πολλών εθνικοτήτων που έχουν κάνει την εμφάνισή τους στην Κρήτη τις τελευταίες δεκαετίες. Στο οδοιπορικό του στην κρητική ενδοχώρα, έρχεται σε επαφή με άλλες ανθρώπινες σκιάς, άγνωστες σε αυτόν φωνές, διαφορετικές νοοτροπίες και συμπεριφορές. Η πορεία και η κατάσταση όλων αυτών που συναντά στο χωρίς προορισμό διάβα του, καθορίζει όπως φαίνεται και τη δική του άγνωστη πορεία.

Ο 'Άδειος τόπος' είναι ένα μυθιστόρημα γεμάτο ανθρώπινες φωνές και χθόνια ψιθυρίσματα. Μια σκληρή ιστορία, που θυμίζει ψηφιδωτό και μιλάει για την ιθαγένεια, για το σκοτάδι και τη σύγκρουση της 'ρίζας', για τη βία της ερημιάς. Ο κύριος χαρακτή-

Γράφει ο **Γεώργιος Νικ. Σχορετσανίτης***

ρας του μυθιστορήματος μόλις αποφυλακίζεται, αναμετράται με τους φόβους του, αλλά όλα έρχονται σε παράλληλη πορεία και περιέργα αγαστή συνύπαρξη με την κατάσταση όσων συναντά, συναναστρέφεται και συμβιώνει. Η μοναξιά και ερημιά της δική του ψυχής έρχεται δίπλα από εκείνη των άλλων. Κι εκείνοι είναι πολλοί, ντόπιοι και ξένοι. Αλβανοί κατά κύριο λόγο, Βούλγαροι και Ασιάτες. Μεμονωμένοι Γερμανοί μετανάστες, κατά δεύτερο λόγο. Για τους κατοίκους του νομού Ηρακλείου, όλα είναι γνωστά. Τα μπαρ και τα καφεενεία της ενδοχώρας, οι γυναικες άγνωστης εθνότητας που διανθίζουν και δραστηριοποιούνται ποικιλοτρόπως στις γειτονίες της μεγαλονήσου και βέβαια η συγκομιδή της ελιάς στα λιόφυτα. Όλα κάποια στιγμή σκεπάζονται από το άγνωστο, το φόβο, την αδιαφορία για ό,τι δεν τους αφορά άμεσα, το ότι και τόσο σπάνιο φαινόμενο της μεταφοράς κόκκινης σκόνης από την Αφρική, μια περίεργη και άκρως ενοχλητική ομίχλη που συναντάται στον αέρα, πάνω από το χώμα και το χώρο της Κρήτης ολόενα και συχνότερα τον τελευταίο καιρό. «Και στη μούρη της, περισσότερο από τη φρίκη που της προκαλούσε ο άντρας, έβλεπε τη φρίκη που της προκα-

λούσε ο τόπος», γράφει σε ένα σημείο ο Γιάννης Νικολούδης. Ο αποφυλακισμένος που αναμετράται με όλα αυτά, στην πραγματικότητα έρχεται πρόσωπο με πρόσωπο με τις δικές του ανασφάλειες, με την ερημιά του ανθρώπινου αγγίγματος, με την πληθώρα των δύσκολων και δύστροπων ανθρώπων σχέσεων. Ο συγγραφέας, αν και Κρητικός στην καταγωγή, δεν ακολουθεί την ντοπιολαλιά που συναντούμε στα χωριά, αλλά αρέσκεται περισσότερο να χρησιμοποιεί φράσεις και λεξιλόγιο του καθημερινού και νυχτερινού υποκόσμου που φαίνεται να αφθονεί στην περιοχή. Τα περιστατικά ανάμεσα στους ανθρώπους αντικατοπτρίζουν τις συνθήκες μέσα στις οποίες εργάζονται και πορεύονται οι διάφορες μεταναστευτικές ροές στην Κρήτη.

Ο 'Άδειος τόπος' διαβάζεται με μια κυριολεκτικά πνοή. Κεντρικός ήρωας αναδεικνύεται αναμφίβολα ο χώρος της Κρήτης με τις αναριθμητές ιδιορρυθμίες του. Οι βράχοι, η γη, οι εκτάσεις του έχουν η κάθε μια τη δική της ιστορία και προδιαγεγραμμένη πορεία. Όσοι απελπισμένοι μετανάστες κατοικούν εδώ, αναπτύσσουν τις δικές τους εμφα-

νείς ή αόρατες ασπίδες, τις ατομικές και επιφανειακές κοινωνικές σχέσεις που τους προφυλάσσουν από τα χειρότερα. Ένα μικρό μυθιστόρημα από έναν νέο συγγραφέα, που αποτυπώνει στη σκληρή πραγματικότητα της κρητικής γης και της επαρχίας, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί τις τελευταίες δεκαετίες. «Υπάρχουν πολλοί τρόποι να μπει, υπάρχουν πολλοί τρόποι να βγει, και ένας από τους τρόπους που βγαίνει δείχνει πολλές φορές τον τρόπο που θα ξαναμπεις», γράφει στην αρχή του βιβλίου ο συγγραφέας του, απεικονίζοντας την συνήθη πορεία πολλών εξ' αυτών οι οποίοι αρκετά συχνά μπεινοβγαίνουν στις φυλακές του νησιού. Άνθρωποι με άγνωστο παρελθόν, καταδικασμένοι από θεούς και ανθρώπους, που μόνο κάποιες ισχνές λεπτομέρειες έρχονται τυχαία εις γνώσιν των άλλων συνοδοιπόρων του. Άλλωστε εκεί που βρέθηκαν τώρα, όλα φαντάζουν ισοπεδωτικά. Όλα τ' άλλα είναι απελπιστικά μακρινά!

*Ο Γεώργιος Νικ. Σχορετσανίτης είναι δ/ντής Χειρουργικής-συγγραφέας